Zpovědní praxe do 21. století

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

http://www.klimes.us

Třeba dodělat

Řídit svůj život znamená neustále monitorovat a průběžně korigovat

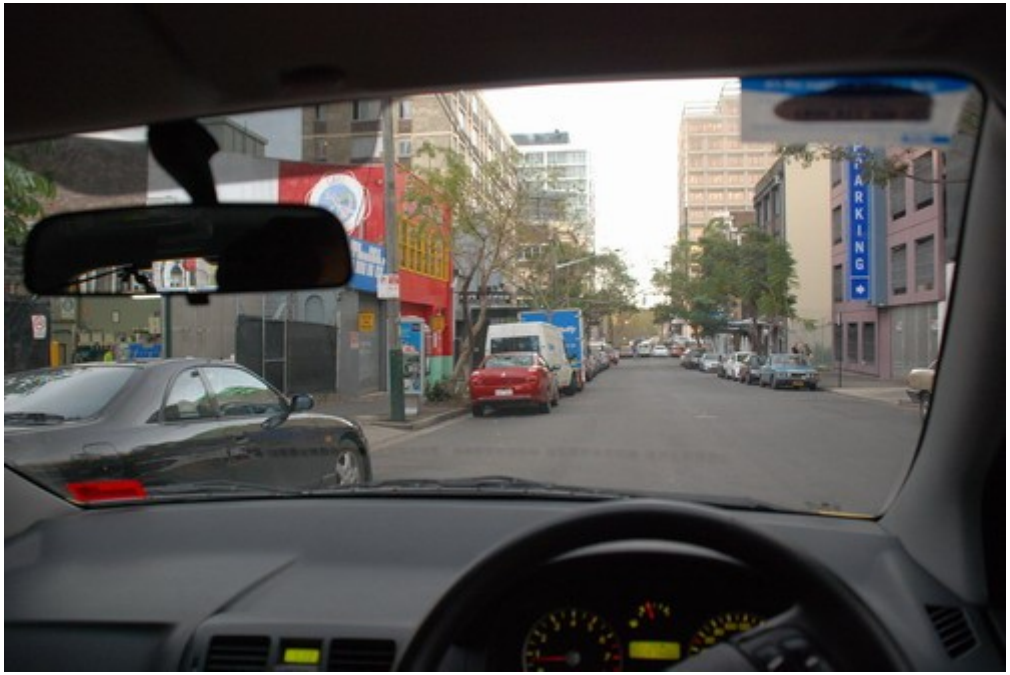

Při jízdě autem je neustále třeba monitorovat dění okolo a průběžně dělat opravné korekce – vzhledem k autu, vzhledem k dění na silnici i vzhledem k sobě. Kromě toho předvídáme a přemýšlíme, co se bude dít za chvíli, kde je zacpaná silnice ap.

Jak je možné, že v autě to děláme, ale v životě se řídíme zásadou – chovám se, jak to cítím, jak mám chuť a náladu?

Suchá versus mokrá recidiva

„Každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“(Mt 3, 28)

Abstinující alkoholik („vyléčený“) sedí v hospodě, před sebou limonádu, a najednou se přistihne, jak *se zalíbením pozoruje sousedův půllitr* [suchá recidiva] a představuje si, jak to asi chutná (bažení).

V tu chvíli jde okolo číšník, sleduje jeho upřený pohled: „*Tady jedno pivíčko, šéfíku...*“ a najednou půllitr stojí před ním. On nemá sílu říci číšníkovi, že ne, že fakt ne, tak si s půllitrem povídá: „*No co, jedno pivo nikoho nezabilo. Dám jedno a půjdu atd.*“

Zkrátka na konci zavírací doby ho z lokálu odnesou nohama napřed [mokrá recidiva].

Relapsu pití vždy předchází suchá recidiva, tzn. snění o pití. Pokud chce dotyčný odolat bažení musí průběžně monitorovat toto snění.

Psychohygiena všedního dne

Každý den večer si projít daný den po částech (dopoledne, odpoledne, večer) a zhodnotit, co se dnes podařilo a co ne.

Špatných činů litovat a zauvažovat o co nejvčasnější sanaci, odčinění.

Odčinění by mělo být dvojí podle toho, zda čin se udál v realitě nebo jen ve fantazii. Tedy za hrubosti vůči reálným lidem se omlouvám v realitě. To je například prevence toho, aby si druzí lidé tyto konflikty nepřehrávali v hlavě následujících dvacet let.

Za hrubosti, které se udály pouze ve fantazii, se omlouváme pouze ve fantazii, ale přesto se omlouváme.

Například pokud někoho podezíráme, že nám ukradl telefon, pak ten telefon najdeme v kapse svého druhého kabátu, tak bychom se měli ve fantazii omluvit tomu, koho jsme ve fantazii nespravedlivě osočovali z krádeže.

Omlouváme se i sami sobě, pokud sami sobě sprostě nadáváme. U dobrých činů je třeba se pochválit a poděkovat Bohu, že se zadařilo.

Ranní prosby - větší počet (cca nad 30 přání) do nadcházejícího dne. Začínat bychom, po vzoru Otčenáše, měli ne svými problémy, ale zájmy Boha.

Součástí ranní přípravy na den je i svalová a tělesná relaxace (či například rozcvička) **-** nevyskakovat z postele s napjatými svaly nebo s psychickou tenzí.

Neodmyslitelnou součástí ranních proseb je i **prosba za nepřátele a ty, kteří nás nemají rádi**, a obecně všechny lidi, na které z jakéhokoli důvodu často myslíme.

Večerní bilanci a ranní prosby či přání by měla doplnit nějaká **naučená modlitba**, nejlépe Otčenáš, Zdrávas, Věřím v Boha. Stačí jedna.

Zpovědní bilance

Život by člověk měl bilancovat nejen v denním cyklu, ale v měsíčním, ročním i delším. Pravidelné bilancování minimalizuje životní zlomy a impulzivní pálení mostů, například když muž najednou uprostřed života zjistí, že není tam, kde by chtěl být, že měl být jinde, s jinou atd. Tak uteče od rodiny, aby se prý našel.

Hodnotit, zpytovat by člověk měl především osobnostní směřování – ne jen deklaratorní výčet hříchů podle nějakého seznamu. Je hezké, že se od poslední zpovědi s žádnou holkou nevyspal, ale v jeho středním věku je na povážlivou, že s žádnou holkou si nedomluvil rande. Zde opomenutí (omissionis - nekonám, co mám konat) je větší provinění než cokoli, co od poslední zpovědi udělal.

Problém morální teologie a stávající politiky Vatikánu – právnický přístup a orientace na skutkovou podstatu činu. Kontext je druhotný, životní směřování je druhotné atd.

Zanedbávané otázky kněží, aneb co by se kněžím vyplatilo...

Kněží by měli kompenzovat sklon lidí vyjmenovávat pozitivní činy a ignorovat pasivní opomenutí:

Vyhybal jsem se řešení životních úkolů jen proto, že mi to bylo nepříjemné, že se mi nechtělo.

Co vy sám považujete za nejdůležitější z toho, co jste právě vyjmenoval?
Co je ve vaší momentální životní situaci či období nejdůležitější řešit?
Co nejvíce zanedbáváte? Kdy neděláte to, co byste měl dělat?

Kněží tolerují neurčité vyznávání hříchů:

„Jednal jsem nečistě. Ublížil jsem blízké osobě." nebo ještě brutálnější: "Tak to víte, pane faráři, lidé jednají nečistě."

Právnický výčet činů versus bilancující pohled na život

Lidi se zbytnělými odpudivými silami

Dívky s neschopností navázat vztah do 30 let (nepravé panny)

Panicové v 36 letech, kteří neměli ani jeden vztah ap.

U těchto lidí většinou najdeme bolestné dětství, které posiluje strach z partnerského vztahu.

Vlastní sexuální touhy projikují do prospektivních partnerů: „Jde jim jen o sex. Říkají mi: 'Buď sex nebo nic...'“ „Nechci nevěřící holku...“

Když se přiblíží možnost partnerského vztahu, tak začnou panikařit a z rodícího vztahu vycouvají.

Tyto holky dobře balí zadané chlapy: ženáče, nadřízené, učitele, kněze

Obvyklé schéma navazování vztahů je:

Protějšek se nesmí hýbat, nesmí být iniciativní při sbližování.

Pomalé a váhavé přibližování chci mít zcela pod svou kontrolou.

Výsledkem je vztahový filtr, který normální muže odfiltruje a zůstanou zadaní, např. mladí kněží při duchovních rozhovorech.

Právnický přístup k hříchům versus hodnocení na základě životní bilance

aneb co by se zpovědníkům vyplatilo podruhé

Zpovědník stojí před aporií:

a) Buď pojede podle výčtu hříchu, ale to znamená, že dotyčný nikdy nenaváže partnerský vztah, neboť není schopen sbalit partnerku. Tedy proviní se proti svému životnímu plánu, to vnitřně cítí, že k tomu ho povolává Bůh.

b) Nebo bude nutit dotyčného, ať vší silou zapracuje na svých vztahových straších, sexuálních blocích ap., což samozřejmě předpokládá ne zrovna optimální průběh z pohledu právnického výčtu hříchu.

Co je větší morální problém?

Já tvrdím, že varianta a. Člověk má především naplnit to, k čemu ho povolal Bůh, byť to není prvoplánově ideální. Viz hřivna penězoměncům.

Ježíšovo dilema v 12 letech ve chrámě

Ježíšovi je 12 let. V chrámu prošel obřadem Bar micva. Od nynějška je brán jako rovnocenný v diskusích, může klást rabínům otázky. Otázek má plnou hlavu.

Coby adoptované dítě chce zjistit co nejvíce informací o svém biologickém otci, tzn. o Bohu, proto se ptá těch, kteří ho nejlépe znají – farizeu, zákoníků ap. Zpovídá je tak důkladně, až jim z toho jde hlava kolem. Jenže musí pomalu jít, protože rodiče jedou domů.

Dilema: Když se zeptám rodičů, zda bych tu mohl ještě několik dní zůstat. Nemohou mi říci nic jiného než, že to nejde. Co jiného mohou říci 12letému dítěti? Jenže já potřebuju vyřešit otázky související s mým skutečným Otcem, popř. ještě tento problém jiných lidí, který se zde v diskusi objevil. Co se dá dělat, musím se „ztratit v chrámě“...

Když ho rodiče spatřili, užasli a jeho matka mu řekla: "Synu, co jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec a já jsme tě s úzkostí hledali."

On jim řekl: "Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?" (Více Psycholog a jeho svědectví o Kristu)

Důraz na sex nebo důraz na vztahovou kázeň?
aneb co by se kněžím vyplatilo potřetí

Jsem třicet roků vdaná. **Od roku 1995 měl manžel šest let se svojí sekretářkou vztah.** Velmi bolestně mi ublížil v sexu a od té doby nebyl náš sex uspokojivý, postupně žádný z jeho strany. Vztah jsme ale udrželi, vážila jsem si ho jako otce dětí, byla jsem na něj zvyklá od dětství a jako katolička jsem si neuměla představit rozvod. Manžel mě má rád a pravděpodobně má fyziologické problémy v sexu <*podezření na distribuci viny?*>. **Šest let jsem vydržela bez intimního vztahu, pak jsem měla měsíční známost**, která mě jen uzdravila z největších problémů. Po různých bouřích jsme s manželem postupně přešli v čistě kamarádský vztah a spolubydlení.

Chápu, že katolička by měla jásat a být v domácím celibátu, eventuálně se v ledových sprchách těšit na klimakterium. To jsem nedokázala. Věřím svému Bohu, tak jsem se modlila, aby mi Bůh sex vyřešil. Ať to byla má fantazie, nebo živý Bůh, **přišel mi do života vztah se ženatým mužem**. Doufali jsme oba, že na sex. Jenže je to už čtvrtý rok zcela dokonalý sex a

navíc z Moravy si našel práci u mně v Praze a **rok a půl spolu přes týden žijeme. V sobotu a neděli jsem s manželem v našem domě, který ví, ale dokážeme hrát důstojně, že neví. Milý odjíždí na víkend se starat o rodinu a děti, jeho manželka neví.** Nedokázala jsem se kvůli sexu rozvést s manželem, ukončování našeho heterosexuálního vztahu mě bolelo deset let. **Nyní už ale prakticky považuji za manžela svého milého.** Ani jeden z nich mě zatím netlačí do žádného rozhodování. Milý jen proto, že by musel též sám se rozhodovat a má v hlavě, že žije s manželkou kvůli dětem.

Tato žena je deset let praktická vdova. Nemá cenu zoufat nad jejím nový vztahem, zoufat se mělo před deseti lety nad vztahovou kázní a popřípadě nad distribucí viny, nebo co způsobilo původní odcizení manželů.

Kdy začínala dospělost před pár desítkami let

Pasáž z románu Louise Hémona Marie Chapdelainová, pojednává o kolonistech dobývajících kanadskou půdu:

„... rozprávěl nyní s muži, kterým se rovnal, ne-li svými čtrnácti lety, tedy svými širokými rameny a svou znalostí zemědělské práce. Před osmi lety začal dohlížet na zvířata a dovážet každodenně do domu nezbytnou zásobu dříví na malých saních. Trochu později se naučil silně křičet: hoj, hoj na krávy s hubenými zadky a hyjé, čehý při orání s koňmi; uměl držet vidle na seno a stavět ploty z kůlů. Po dva roky již vládl sekerou a kosou po boku svého otce, řídil velké saně na dříví po tvrdém sněhu, samostatně zaséval a sekal obilí tak, že nikdo mu již neupíral práva vyjádřit svobodně svůj náhled..."

Typické markery dospělosti:

Končící bezstarostné dětství označuje objevení druhých zubů.

O dospělosti pak vypovídá pracovní zdatnost.

Podle Zdeněk Smetánka: Legenda o Ostojovi. Nakl. Lidové Noviny 2004

Dospělost dnes - 30 let

Štěpí se biologická a psychologická plodnost - rozcházejí se o 15 let.
Mezi věkem 15 - 30 let trvá psychogenní neplodnost

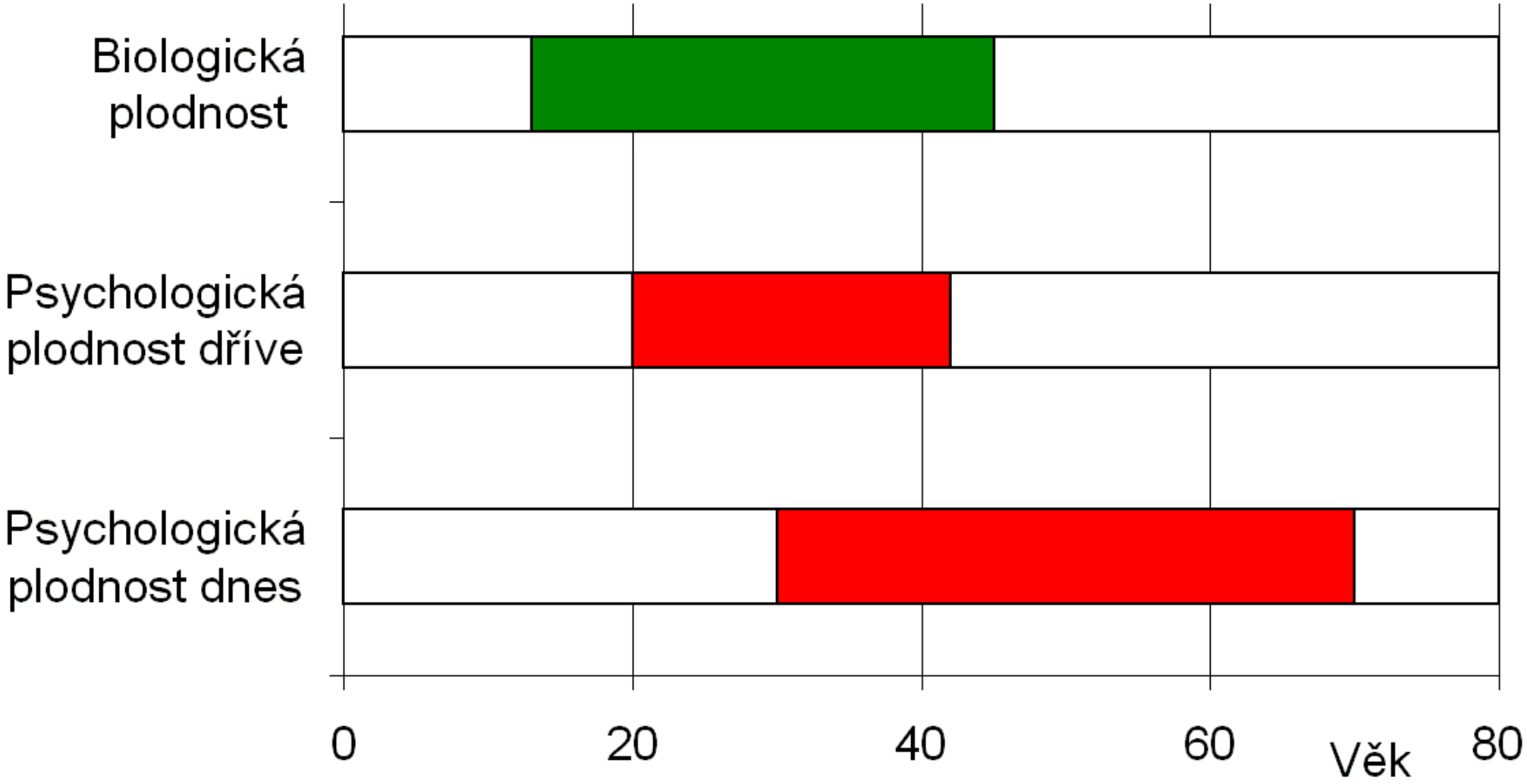

Jak fungují vztahy

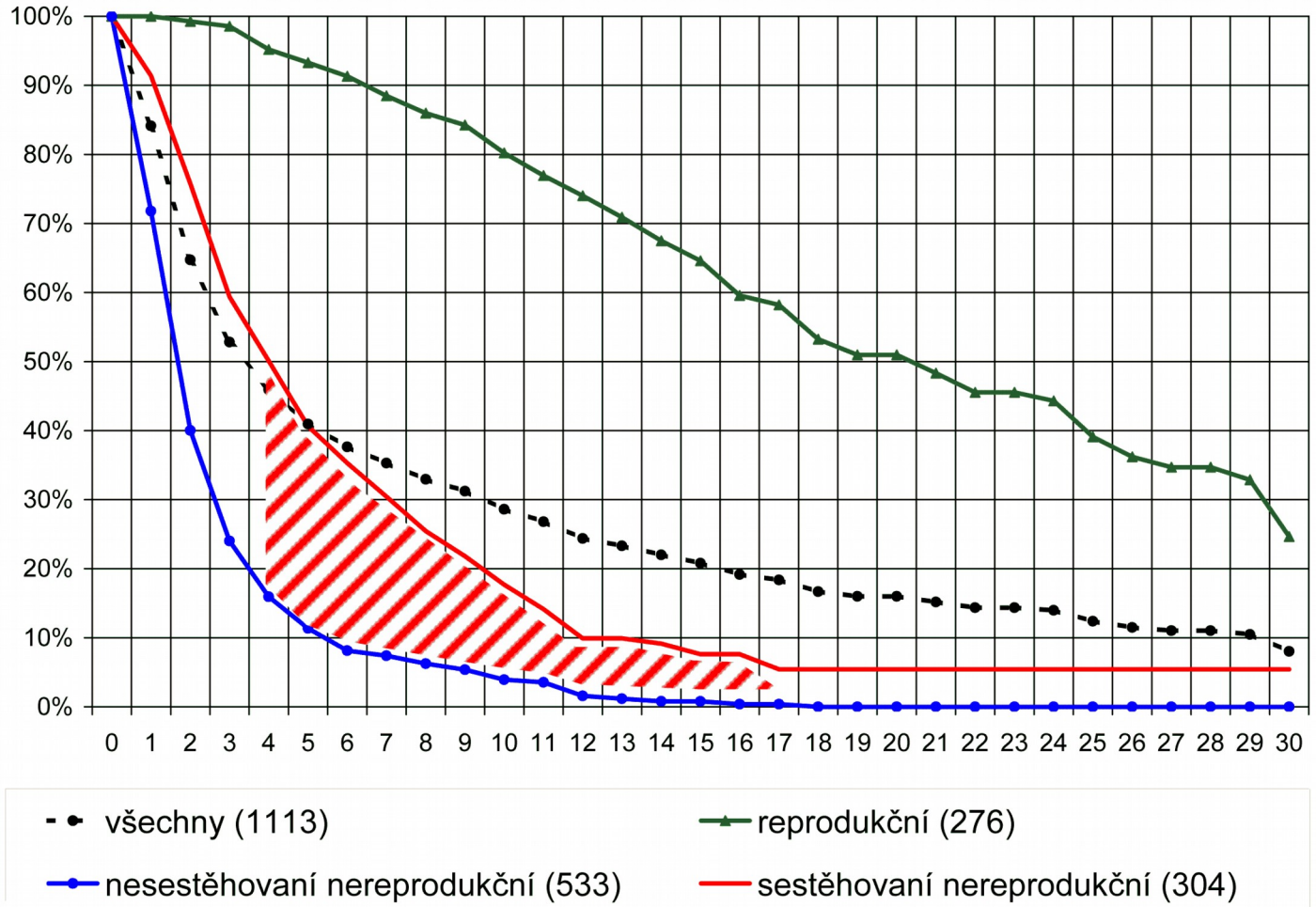

Kaplan-Meyerovy křivky přežití vztahů delších než jeden rok

Na ose X je délka trvání vztahu v rocích. Na ose Y procento ještě žijících vztahů. Dostupný vzorek čítal všechny vztahy delší než rok u přibližně 500 lidí, tedy v průměru připadá 2,5 vztahu na člověka, což je poměrně málo.

Pravděpodobnost uzavření sňatku a trvání vztahu

Co 2 roky se sníží pravděpodobnost sňatku na polovinu. **Není rozumné v reprodukčním věku protahovat vztahy na zkoušku nad 2 roky.**

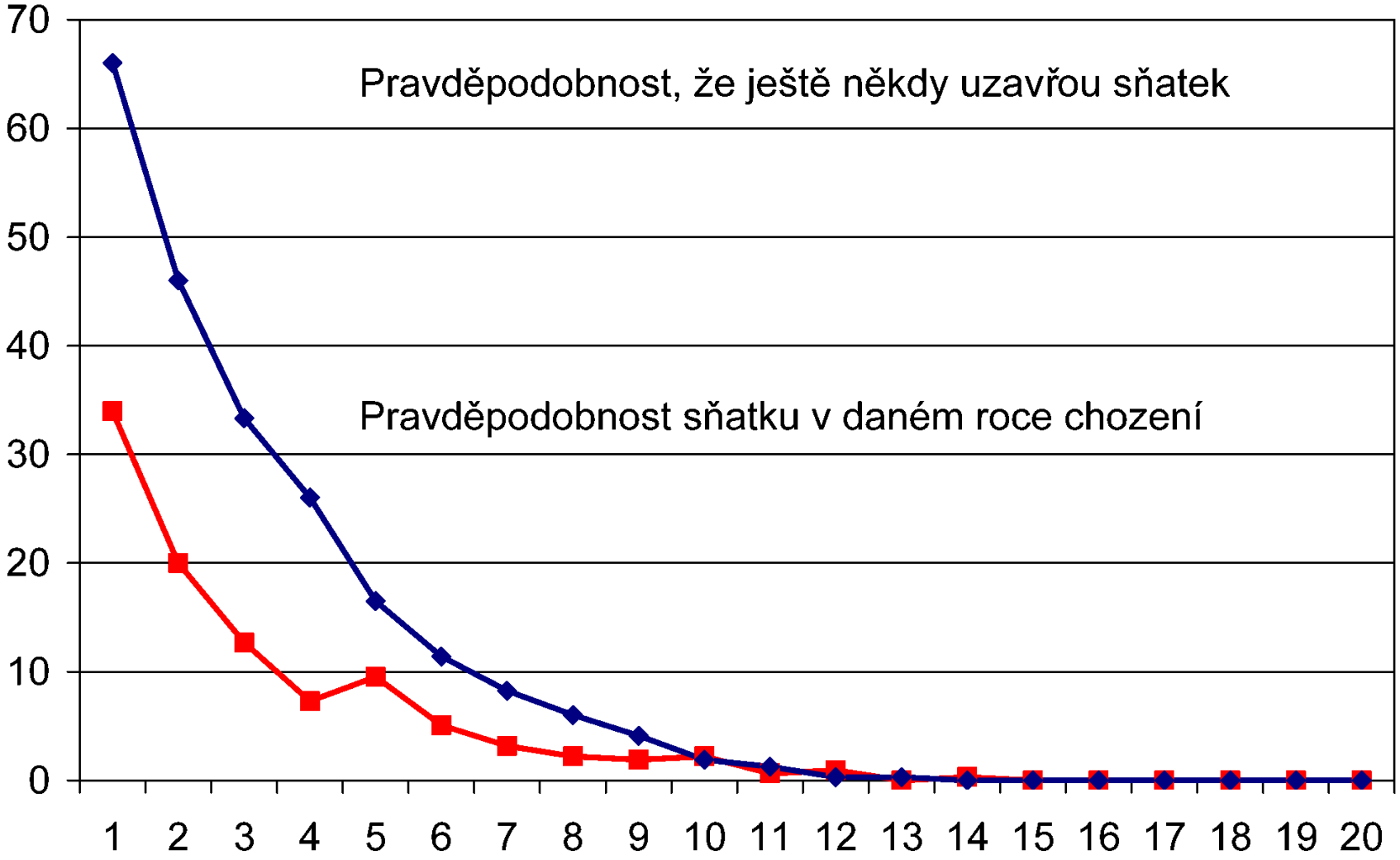

Svatbu a děti nemůžeme doporučovat studentům na vš

Mnoho vztahů nemůže jít cestou reprodukce. Ti musejí volit mezi vztahem se společným bydlením nebo bez.

Je-li cílem stabilita vztahu, doporučujeme společné bydlení.

Pokud pár nejde cestou reprodukce, jen spolu bydlí, tak by si neměl pořizovat společný majetek, možná ani společná zvířata.

Nereprodukční vztahy však mají sklon se přechodit a samovolně rozpadat. Poločas rozpadu jsou 4 roky. Tedy není možno jim doporučovat nic, co má mít trvalý charakter.

Bohužel jsou to právě bolestné rozchody, kvůli kterým není možno lidem doporučovat víc partnerských zkušeností. **Největší stabilitu mají reprodukční vztahy, které začínají v 19, resp. ve 22 letech.** To jsou tedy zpravidla první (nanejvýš druhé) vztahy středoškoláků, resp. vysokoškoláků.

Čím více má člověk rozchodů za sebou, tím větší je pravděpodobnost, že i následující vztah se rozpadne. Zpovědní praxe by tedy měla varovat před přechozením vztahu.

Vliv svatby na trvanlivost vztahu

Kdyby se jednalo o křivky přežití u chemoterapii, tak bychom ani na okamžik nezaváhali, zda svatbu ano či ne. Proč tedy váhat u vztahů?

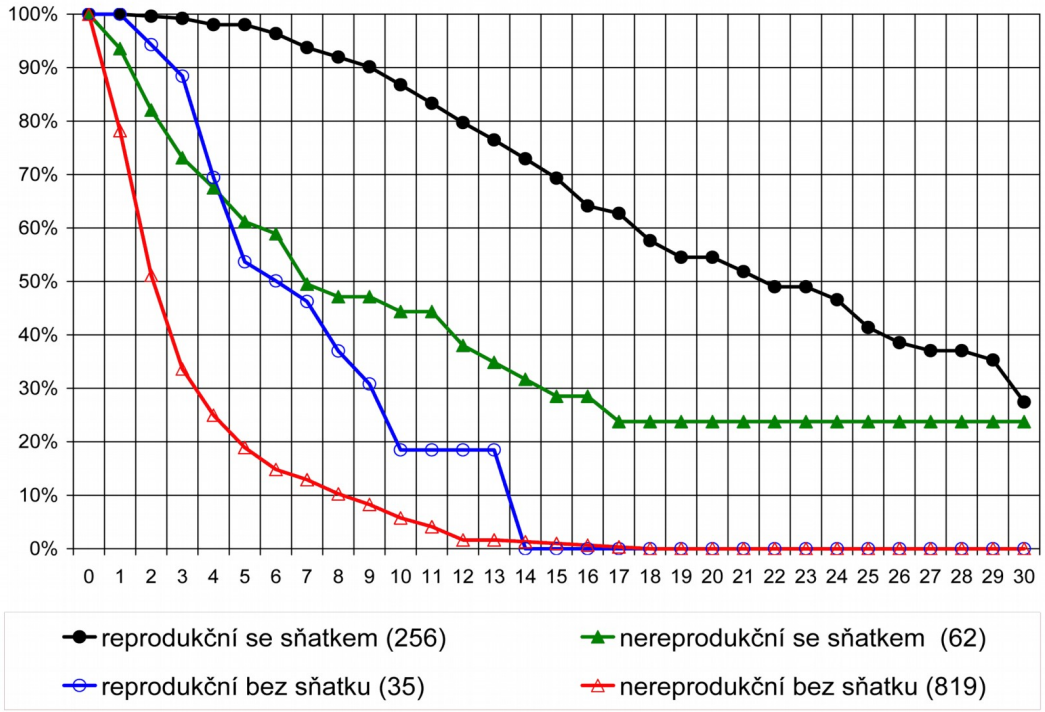

Odmítání sňatku u reprodukčních vztahů je velmi alarmující. Zdá se, že sňatek vůbec není "jen papír", naopak je to deklarace připravenosti pro vztah mnohé obětovat. Bez závažného důvodu, by se tedy neměl u vztahů odmítat sňatek, protože i u neplodných (ať psychicky či biologicky) je svatba velmi slušný prediktor stability vztahu. celkem 469 respondentů.

Kompromisní a dosažitelný cíl

Pokud máme připustit předmanželský sex, tak je svrchovaně rozumné vést mladé, aby omezili sex toliko na vážné vztahy a systematicky se vyhybali zážitkovému sexu s nahodilými partnery:

Víte, pane doktore, já jsem za poslední rok spal asi s osmi holkama. Zajímavý bylo, že jen jedna z nich trvala na kondomu. Já to na ně zkoušel - jakože bez kondomu. Až na tu jednu se žádná nebránila.

Cílem výchovy je vyvarovat se takovému druhu sexu - ten kluk nemá problém sbalit holku, ale má problém s ní vytvořit vztah. Ale ani ty holky na tom zjevně nejsou o moc lépe. S většinou nevěřících se shodneme, že nechceme, aby takto dopadli ani naši synové, ani naše dcery.

"Uzlova" příručka to směřuje k cíli - žádné zábrany, sex nevázaný na vztah:
Seznámil jsem se s fain kolegyní ve frontě na oběd. Při jídle jsme si fain pokecali a než jsme se vrátili do práce, tak jsme si zasouložili v šatně...

Proč není dnes prakticky realizovatelný zákaz předmanželského sexu?

1) Dřív rodiče za podpory celé společnosti drželi děti od sebe podle pohlaví cca 5 let po pubertě, tzn. cca do 20 let. To se dalo vydržet.

Dnes by je museli držet 15 let a navíc bez celospolečenského konsensu. To je naprosto nepředstavitelné. I angažovaní mladí věřící to vzdávají po 5 letech.

2) Hlavním strašákem minulých let byla nechtěná těhotenství: "Uděláš nám ostudu. Budeš nám viset na krku až do smrti ap." Ta jsou dnes minimalizovaná.

3) Svobodná matka s dítětem dnes neumírá hladem a zimou.

Mimomanželských dětí je 40 % (Ústecký kraj 60%) a jsou alespoň z materiálního hlediska dobře srovnatelné s dětmi z úplných rodin. (Psychické následky jsou prakticky neviditelná, ergo s nimi nikdo moc nepočítá.)

Ani minimalistické rady minulé generace nejsou respektovány

Ještě během socialistické éry dávali otcové dětem rady:

- Nesvlékej ze ženy šaty, když nemůžeš na ně vydělat.
- Nespi se ženou, u které si nedokážeš představit, že bys s ní jednou měl dítě.

Jenže

Studenti nejsou schopni ekonomicky zabezpečit případnou rodinu, přesto je nikdo neodradí od vztahů.

A nemalá část populace leze po rozchodech a rozvodech do vztahů "na přežití", tzv. převozníků, se kterými si vůbec nedokáží představit mít rodinu. Tyto vztahy jim slouží jen k tomu, aby přežili do zítra.

Chybí konsensus

Přijatelné požadavky

1) **Omezit sex na vážné vztahy, odmítnout zážitkový sex.**

Definujme vážný vztah tak, že má vyhlídky na to, že přežije alespoň rok: „Přál bych si chodit s touhle holkou alespoň rok.“

U věřících možno formulovat jako dočasný závazek: *Pokud chci žádat po Bohu, aby mi dovolil spát s touto holkou, tak bych se s ní nesměl rozejít celý následující rok... Jdu do toho nebo ne? Stojí mi ta holka za takový závazek?*

2) **Cíl je schopnost navázat, udržet partnerský vztah, být přiměřeně teoreticky obeznámen s tím, jak fungují rozchody, a vědět, jak je možno se vypořádat s nevěrou a jaké má dlouhodobé následky.**

I ti otcové, kteří jsou chronicky nevěrní svým ženám, většinou toto přejí svým dětem. Možná jsou sami nevěrní, ale nepřejí, aby byl zeť nevěrný jejich dceři.

Vést lidi k dlouhodobým svazkům a ne k promiskuitě

Úkol morálky, rodičů, náboženství, psychologie...

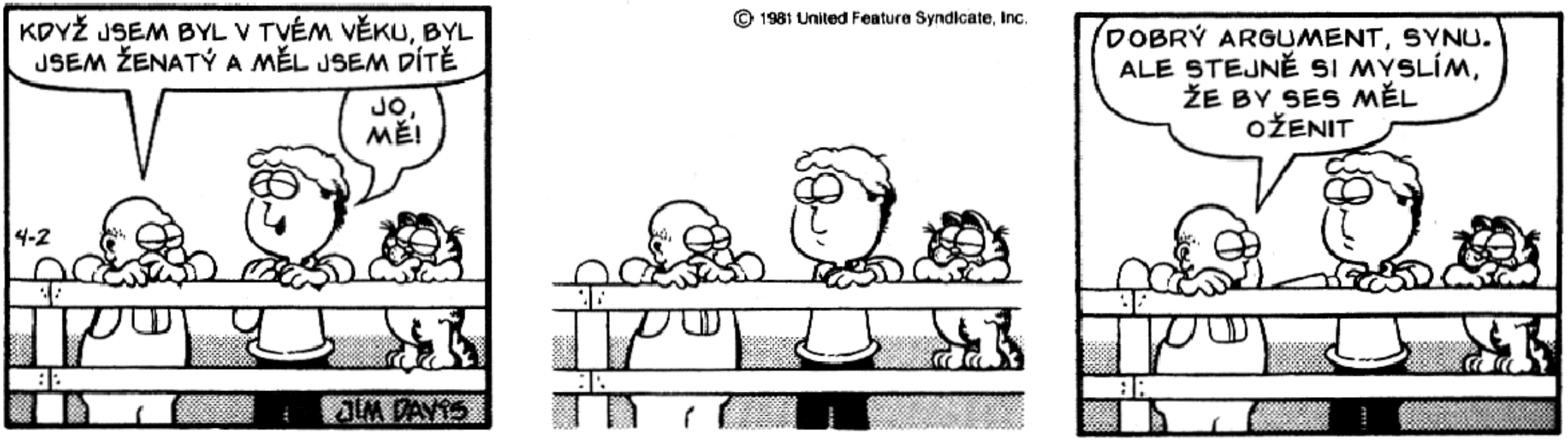

Změnily se podmínky, kdy lidé fakticky mohou založit rodinu.

Když zpovědníci nutí mladé rozbíjet předmanželské vztahy kvůli sexu, pak mladým lidem fakticky vnucují promiskuitu. Prostě modely minulých generací jsou z části nefunkční, ba přímo škodlivé.

Diskuse se světem: Musíme se rozhodnout - buď volnou sexuální morálku nebo vztahy

Jak dokazuje i mnoho výzkumů, sex se špatně odděluje od vztahů a světe div se je neoddělitelně svázán i s reprodukcí. Například

- čím více má žena alespoň ročních vztahů, tím méně mívá dětí.
- "imprinting" - když v prvním vztahu máme partnera, který je nám chronicky nevěrný, máme pak sami víc sklony k nevěře a promiskuitě.

Při výchově se tedy musíme rozhodnout:

a) buď budeme systematicky směřovat děti ke uvolnění sexuálních zábran, ale zaplatíme za to, že děti nebudou schopny udržet trvalé vztahy, a tím klesne i jejich schopnost reprodukce.
b) nebo dáme přednost vztahům, ale pak musíme děti učit držet sexuální sklony zkrátka - pomocí nejrůznějších nástrojů - výchovou k odpovědnosti, poučením nebo naopak když bude třeba, tak i pomocí nevědomosti, studu či pocitů viny...

Podobenství o měchách (Mt 9, 14 - 17)

Tehdy k němu přišli Janovi učedníci a ptali se: "Jak to, že my a farizeové se postíme, ale tvoji učedníci se nepostí?"

Ježíš jim řekl: "Mohou hosté na svatbě truchlit, dokud je ženich s nimi? Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom se budou postit.

Nikdo nezalátá starý šat záplatou z neseprané látky; nebo se ten přišitý kus ze šatu vytrhne a díra bude ještě větší.

A mladé víno se nedává do starých měchů, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí."

Jinými slovy říká Ježíš: *"Jsem respektuji jejich omezené možnosti, abych o ně nepřišel. Přesně podle zásady: Nalomenou třtinu nedolomíš!"*

Je to **aplikace pravidla menšího zla -** buď povolí měch nebo přijdeme o měch i o víno. Jinou volbu nemáme.

Tomu v morálce odpovídá **teorie postupné cesty** či **princip graduality.**

Aporie subjektivní nemožnosti versus pohoršení

Objektivní nemožnost (objektivně, vnějším pozorovatelem doložitelná):

"Nemám nohy, ergo nemohu utéci."

Subjektivní nemožnost (nedoložitelná vnějším pozorovatelem):

"Nemohu přestat kouřit."

"Ale vždyť tisícům lidí se to podařilo?"

"Ano, ale já nemohu. Nemám na to sílu..."

Obojí nemožnost ruší formální podmínku hříchu, tj. dobrovolnost.

Tzn. člověk neschopný ovládnout své chování nemůže formálně zhřešit, i když materiálně vykoná zlý skutek. Chybí mu svoboda rozhodnutí.

Zpovědník má tři role - učitel, lékař, soudce

Z pozice soudce nahlíží jako vnější pozorovatel objektivní nemožnost, není však schopen posoudit subjektivní nemožnost. Ve stejné pozici jako on, je ale celý svět. I ten vidí jen činy a není schopen posoudit vnitřní příčetnost - svědomí člověka.

Co dělat, když jsme s rozumem či ještě spíš se silami v koncích?

Subjektivní nemožnost:

Chápu, že katolička by měla jásat a být v domácím celibátu, eventuálně se v ledových sprchách těšit na klimakterium. ***To jsem nedokázala.*** *Věřím svému Bohu, tak jsem se modlila, aby mi Bůh sex vyřešil.*

Nejen v běžném životě, ale i v nemoci nám vždy zůstává něco, co ovládat můžeme. Za to něco, co ještě ovládáme, jsme Bohu odpovědní. V tomto ne-optimálním světě stále máme budovat Boží království a dívat se na svět teocentricky, tzn. hledat jeho vůli.

Já věřím, že po šestileté vztahové abstinenci to citovanou ženu zlomilo a našla si milence. Budiž, s tím stejně nic nenaděláme ani my, ani ona. Ale stále ještě existuje svět, který je možno rozvrtat. Tím je svět manželky milence a jejich společných dětí. Tyto děti za nic nemohou, ty representují trpícího Ježíše, na ty musíme brát ohled a to je oblast, kterou daná žena může a tedy i má respektovat. Jinými slovy **netlačit milence do rozvodu**.

Kněz má být průvodcem slabých i v oblastech, které nejsou prvoplánově ideální aneb, co by se kněžím vyplatilo počtvrté

Kněží selhávají jako průvodci v oblastech, které nejsou prvoplánově ideální – déletrvající nevěra, konkubinát, nutkavá onanie, závislosti na sexuálním chování (stahování porna), sebevražedné myšlenky ap.

Jsou situace, kde kněz odmítá rozhřešení, ale v takových případech by měl přesto (nebo právě proto) domlouvat další duchovní rozhovor, další setkání.

Například pokud je muž nevěrný své ženě (ať jsou manželé nebo ne) a není reálné očekávat, že s tím v dohledné době přestane, pak by kněz měl odmítnout rozhřešení, dokud se to nevyřeší. Ale tím spíš by měl tuto situaci s dotyčným průběžně řešit. Odmítnutí rozhřešení je zdůrazněné varování před nebezpečím duchovní smrti, ne odmítnutí pomoci.

Viz manžel, který měl šest let poměr se sekretářkou. Co dělal jeho zpovědník? Co byste dělali vy na jeho místě?

U činů s těžkou materií by tedy člověk neměl chodit ke svátostem, i když má subjektivně čisté svědomí

Důvod - cítit s církví - sentire cum ecclessia (sv. Ignác)

Extrémní případ - kněz spí s nějakou dívkou, ví to celá vesnice. On možná své chování není schopen ovládnout a subjektivně se necítí vinný.

To mu teoreticky můžeme věřit - nicméně jedná se o těžkou materii, tedy **z lásky k církvi -** aby nebyla zdrojem pohoršení a posměchu nevěřících - nemá daný kněz chodit ke svátostem (samozřejmě vyjma nebezpečí smrti) a ani zpovědník by mu neměl dát rozhřešení, i když mu může věřit, že je subjektivně bez hříchu.

Pokud se plošně nepřipustí předmanželský konkubinát bezdětných, tak toto pravidlo platí i pro ně.

Planý argument:
"Já mám čisté svědomí. Já si to s Bohem vyřídím."

Ano, co se týká vztahu k dívce, budiž. Ale je zjevné, že byť nedobrovolně objektivně církvi škodí, proto je zcela na místě očekávat, že by měl s církví cítit (sentire cum Ecclesia) a z toho vyvodit odpovídající následky. Například opustit kněžskou službu.

Zneužívané dítě je Ježíš na kříži
- cokoliv jste neudělali tomu nejmenšímu.

Důsledky nerespektování této vcelku prosté zásady vidíme v pedofilní kauze v Belgii:

Pedofilní kauza v Belgii – klasický příklad pohoršení

Biskupovi Brugg Roger Vangheluwe můžeme věřit, že svou pedofilii nedokázal ovládnout, ale už mu neuvěříme, že nemohl odejít včas z kněžské služby, aby církvi neublížil, když viděl, jakou má poruchu. Svého synovce zneužíval od 5 do 18 let.

Co mu těch 13 let radili zpovědníci?
Proč jiný biskup přesvědčuje oběť - synovce, aby mlčel?
Ani jeden nemá soucit ani s obětí, ani s církví.

Můžeme se pak divit španělským turistům, když v Anglii na papeže volají: Bastardo Pedofilo?

Stejný princip je třeba užít i u předmanželského sexu

Stejný princip, tzn. kombinaci subjektivní nemožnosti s principem graduality je třeba uplatnit u předmanželského sexu.

Mladí, kteří spolu spí před svatbou, mohou být subjektivně buď zcela bez viny nebo jen v lehkém hříchu - to nám nepřísluší posuzovat, nicméně přesto po dobu, kdy (objektivně a pozorovatelně) trvá konkubinát, by neměli přistupovat ke svátostem.

To je ovšem nezbavuje povinnosti dál zachovávat vše, na co mají sílu, tj. pravidelné návštěvy nedělních mší, nezanedbávání modlitby atd. Jinak mohou v církvi a kostele fungovat na všech vhodných postech. Asi by neměli vést spolčo, ale proč by se ho neměli zúčastňovat?

Varování pro klérus

Jestliže mladí udělají přestávku ve zpovědní praxi např. 8 let, tak už ji z největší pravděpodobností později neobnoví.

Klérus má dvě možnosti:

a) **tolerovat přemanželský sex v dlouhodobých svazcích jako lehký hřích**, jako kompromis „mladých měchů“.

b) **převést zpovědní praxi na pravidelné duchovní poradenství po dobu, kdy není možné rozhřešení**, analogii psychologického poradenství či koučinku.

Biskupové a potažmo kněží musejí odkázat do patřičných mezí morální maximalisty z řad laiků, kteří jedou podle pravidla: Vivat iustitia, pereat mundus (Ať žije spravednost, nechť zhyne svět!) a jedou podle pravdila buď vše nebo nic. Morálních kompromisů byl schopen jak Ježíš, tak sv. Pavel, sv. Petr a jiní apoštolové. Musíme jich být schopni i my.

Hodnota nelegitimních partnerských vztahů

Kněží většinou uvažují takto - je to formálně konkubinát či smilstvo, tedy jediné doporučení sexuální abstinence, pokud to nejde, tak rozchod. Neberou do úvahy hodnotu věrných vztahů, které se nemohou se stát manželstvím. Ty se považují za bezcenné.

Jakmile se rozjede sexuální život ve vztahu, je prakticky nemožné ho zastavit, aniž by se s tím rozbil i sám vztah. Je to jako konzerva - když ji neotevřeme může zůstat zavřená i řadu let. Jakmile ji otevřeme, musíme ji zkonzumovat do tří dnů, jinak shnije.

Toto vydrží tři roky

Toto nevydrží ani tři dny

Vydrží penitent dlouhodobě bez partnerského vztahu?

Zpovědník musí nejprve odhadnout, zda daný penitent vydrží bez partnerského vztahu.

Pokud ano, tak ať je bez vztahu, nebo ve vztahu bez sexu.

Pokud ne, tak by ho měl zpovědník tlačit do trvalého, věrného vztahu.

Kritéria, jak poznat, že penitent asi nevydrží bez partnerského vztahu:

Projdu si jeho osobní historii a jeho sexuální život. Vcelku je možno definovat tři podmínky:

a) **Velká intenzita sexuálního pudu.** Jestlize onanuje jednou denně až čtyřikrát do týdne, tak to asi bez sexu nepůjde. Jestliže má neustále puzení koukat na porno ap.

b) **Absence pauz mezi vztahy.** Jestlize mezi vztahy neměl mezeru delší než pár měsíců, nebo se mu dokonce vztahy překrývají, pak to bude typ úzkostný, který bez vztahu existovat nemůže.

c) **Neschopnost snášet samotu.** Když je sám, padá na něj úzkost, má potřebu pořád někomu telefonovat, někoho vedle sebe mít, dlouho nevydrží sám v bytě, potřebuje rychle vypadnout, aby s někým byl.
d) **Nezkrotné fantazijní bestiárium.** Když je chvíli sám, tak se mu mysl zaplaví vzpomínkami na blízké lidi (v té době jsou zastoupeny fantazijními postavami.) Problém je v tom, že tyto postavičky jsou strašně neodbytné a neustále dotyčného kritizují a plísní, odmítají ho, vyčítají mu, že něco udělal špatně a není před nimi úniku.

Lidi, kteří odpoví alespoň na tři podmínky kladně, bych rozhodně netlačil do rozchodu, ale naopak do trvalého, věrného partnerského vztahu, byť by nebyl ideální (předmanželský konkubinát, partnerský vztah u civilně rozvedených, homosexuální vztahy ap.)

Stejně tak tito lidé nejsou vhodní pro zasvěcený život (celibát, sliby čistoty).

Nedodržení těchto zásad vede k promiskuitě, celibátním selháním ap.

Problém katolické sexuální výchovy

Stále platí, že i použití antikoncepce v manželství, onanie, předmanželský sex je těžký hřích, tzn.

- věřící člověk by se měl vyznávat s počtu a okolností těchto činů
- neměl by přistupovat ke svátostem
- pokud by umřel bez účinné lítosti, tak jde do pekla

To prakticky znamená, že třeba kluci by měli chodit ke zpovědi pětkrát za týden.

Manželé po použití antikoncepce by neměli chodit ke svátostem.

Jenže

Teorie, praxe a svědomí věřících se fakticky nekryjí, takže vzniká pokrytecká situace - kocourkov:

Katoličtí manželé v souladu se svým svědomím používají antikoncepci, a pak se z toho chodí zpovídat.

Věřící se neshodnou na elementárních doporučeních

Existují podmíněná morální doporučení, která respektují aktuální slabost:

"Jestliže nedokážete hned dnes přestat s nevěrou, tak alespoň do té doby používejte ochranu, abyste nenakazil svou ženu a sebe pohlavními chorobami, eventuálně nepřivedl na svět dítě, o které se pak nebude moci v budoucnu postarat."

Shodneme se na otázkách:

- Je toto doporučení morálně správné?
- Má kněz dávat lidem taková podmíněná morální doporučení ve zpovědnici?
- Má se o takových podmíněných morálních doporučení hovořit z kazatelny?
- Má rodič v tomto smyslu informovat své děti? *"Jestliže už spíš před svatbou a nejseš schopnej se o dítě postarat, tak používej kondom."*

Dotazník: Jak vidíte budoucnost církve vy?

Míra souhlasu s předchozím doporučením

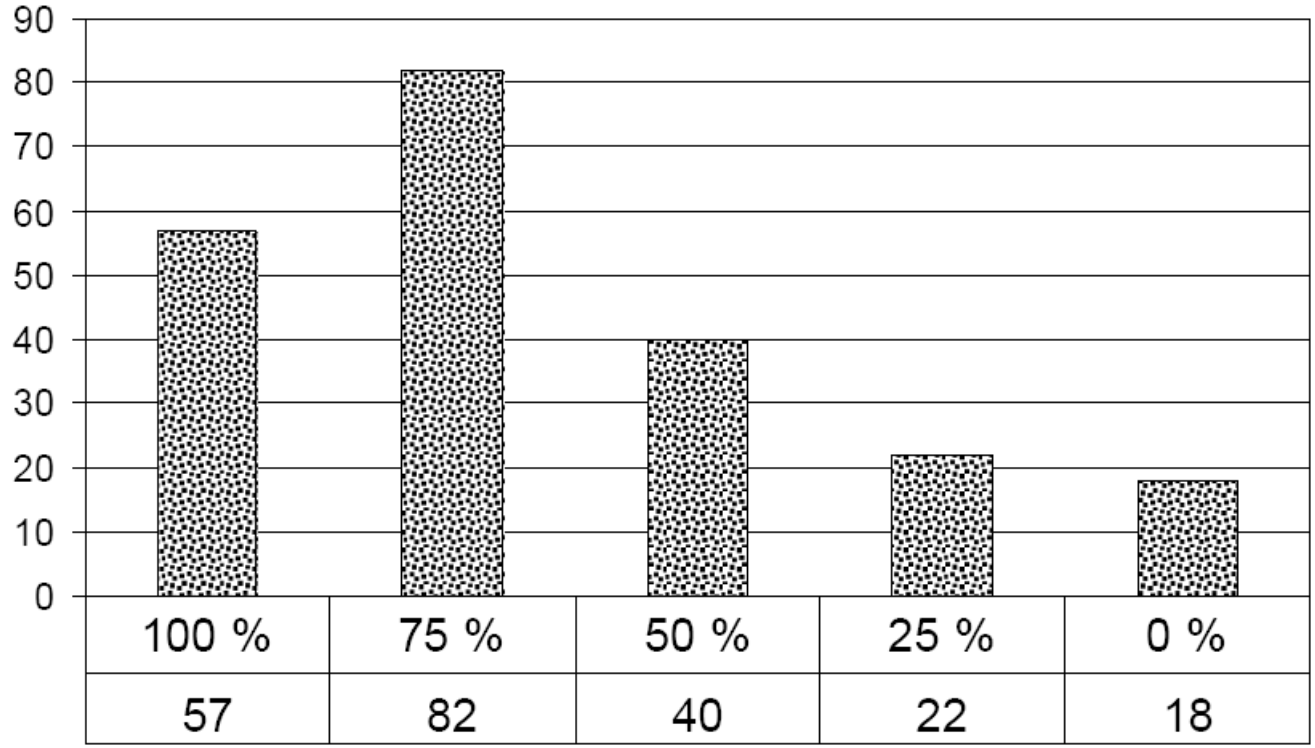

Nejdelší reakční čas z celého dotazníku: 1 minuta 16 sekund

Za vyjasnění těchto pochyb jsou odpovědní kněží. Ti musí jasně říkat, co ano a co ne.

57	82	40	22	18	219
26%	37%	18%	10%	8%	100%

Problém sexuální výchovy není ve znalostech

Když se dělal výzkum znalostí těhotných nezletilých dívek, zjistilo se, že znalosti mají stejně jako netěhotné.

Dá se předpokládat, že rozdíl není ani ve studu - že by se ostýchaly sáhnout na penis či preservativ.

Problém je v ukázněnosti a ve věku:

Já myslela, že mi to stát nemůže...

Návrh partnerské a sexuální morálky do dnešní doby aneb řízené kompromisy do zpovědní praxe

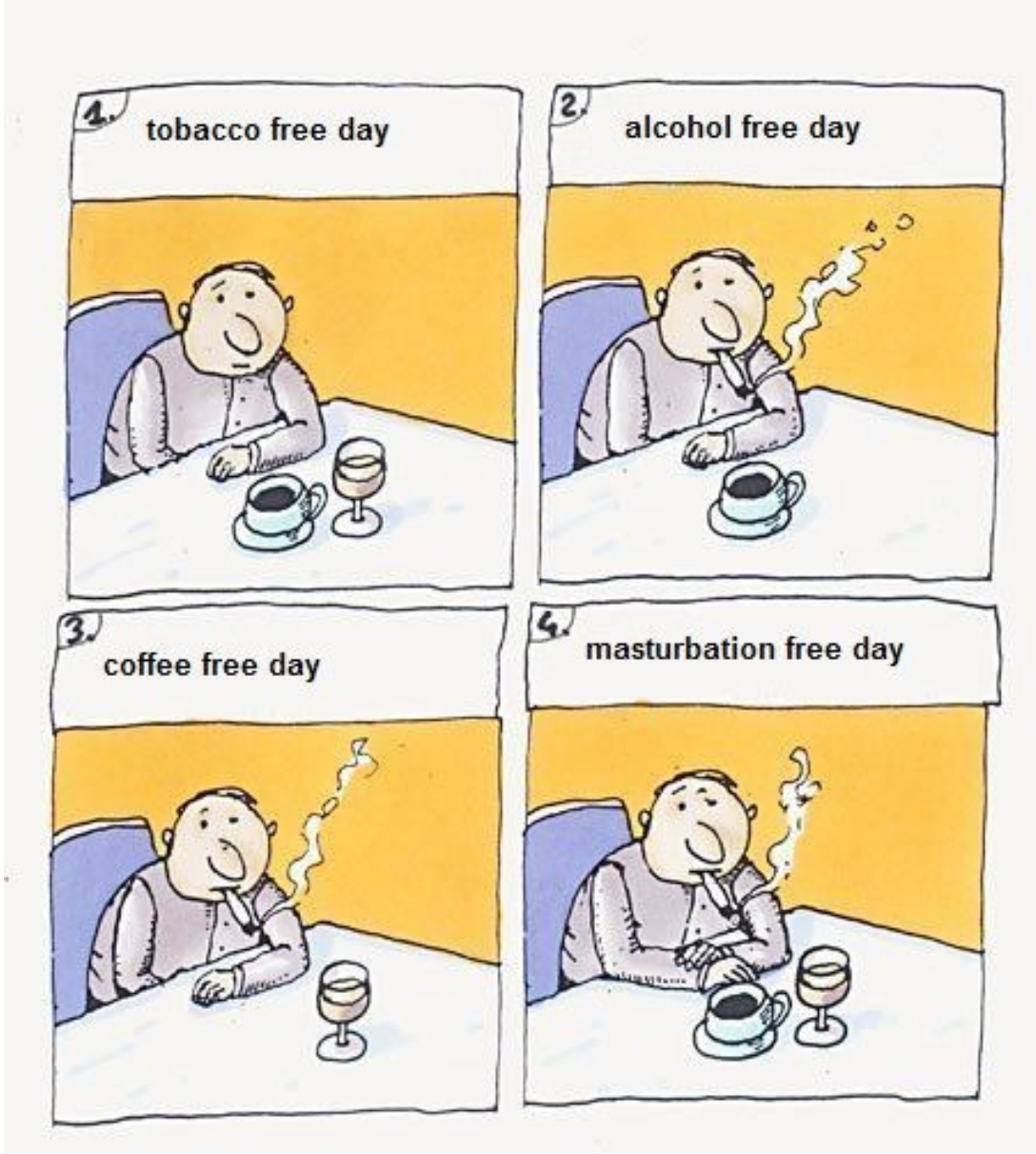

Těžký hřích je analogie život ohrožujícího zranění

S nebezpečnou činností okamžitě přestat
a bezodkladně je třeba navštívit lékaře

Praktická definice těžkého hříchu je behaviorální

1. **Člověk nesmí ke svátostem, např. k přijmání.** To znamená, že těžký hřích je neslučitelný s duchovním životem křesťana stejně, jako je těžké zranění neslučitelné si biologickým životem.

2. Striktně se požaduje, aby **s danou aktivitou bezodkladně přestal** (analogie vážného ohrožení na životě).

3. Měl by co **nejdříve vyhledat svátost smíření** (analogie co nejrychlejšího vyhledání lékařské pomoci, která nesnese odkladu).

Jinými slovy, jako existuje těžké ublížení na zdraví, které si člověk způsobí sám sobě, tak těžký hřích je těžké ublížení na duchovním zdraví, které si rovněž člověk může způsobit sám sobě.

Podle stávající interpretace morální teologie

jsou na duchovní úrovni takovému zranění ekvivalentní následující činy:

vražda
zaviněný rozpad manželství
potrat
nevěra
předmanželský sex
onanie
použití kondomu či antikoncepce
francouzský polibek před svatbou se snoubenkou
snění o sexu s holkou, kterou chci sbalit

Masturbace

Princip pouhé uspokojení sexuálních potřeb je lehký hřích, nadbytečné a škodlivé dodatky jsou považovány za těžký hřích.

Ulevná masturbace - všední hřích, ve zpovědnici ho zpovědník neřeší, protože má marginální důležitost. Například manžel onanuje, aby neotravoval ženu, která je díky péči o děti, utahaná a má na sex chuť jen vzácně.

Kompulzivní, nutkavá masturbace - psychická porucha, která uspokojuje jinou než sexuální potřeba. Z morálního hlediska se jedná o neovladatelné excesivní chování (není to hřích), které ovšem znamená, že je třeba řešit psychické zdroje tohoto chování, tzn. léčit.

Masturbace jako opomenutí - muž nesouloží s vlastní ženou, i když ona chce, ale onanuje při pornu u počítače. Těžký hřích, protože je nebezpečná pro stabilitu vztahu.

Masturbace s nevhodnými/zbytečnými fantaziemi a pomůckami - těžce hříšná, protože představuje nácvik budoucího chování Při úlevného onanii by člověk měl usilovat, aby si vybavoval svého zákonného či stávajícího partnera. Neměl by si představovat sex s jinými lidmi, defektní sex (polohy, které partnerka nesnáší či pedofilní objekty ap.). Neměl by používat pomůcky a obrazový, pornografický materiál.

Antikoncepce

Antikoncepce jako opomenutí - těžký hřích - tak dlouho se odmítají děti, až lidi zůstanou bezdětní. Nejčastější varianta - *muž odmítá svatbu*, *rodinu*, *děti*, až žena zůstane bezdětná.

Protahování nereprodukčního vztahu nad dva roky bez vážného důvodu (se svatbou či bez).

Omezování počtu dětí bez vážného důvodu pod tři. (Symetricky existuje neodpovědné pořizování si dětí, o které se nemohu starat - buď příliš velkého počtu v rodině (>7) nebo mimo manželství, u zasvěcených osob ap.

Antikoncepce jako ochrana před nákazou v neperspektivních či nedovolených vztazích. Buď lehký nebo žádný hřích (v dané situaci pravidlo menšího zla).

Povinnost chránit manželku před nákazou pohlavní chorobou v mileneckém vztahu.

Nepořizovat si dítě v situacích, kdy není možno se o ně odpovědně postarat - například studentské vztahy, milenecké vztahy ap.

Nevěra

Nevěra - vždy těžký hřích **-** i v úlevných případech. Například žena má postiženého muže, tak má na přežití milence **-** neměla by chodit ke svátostem. Doma je krize, člověk se zamiluje do kolegyně. Přechod z jedno vztahu do druhého ap. Nevěra stávajícímu hlavnímu partnerovi bez ohledu, zda se jedná o manželství či ne.

To vše jsou nestabilní období, při kterých se člověk většinou chová výrazně nekorektně.)

Snění o nevěře a přesunutí záchytné postavy mimo vztah (analogie "suché recidivy" u alkoholismu, delectatio morosa) **-** velmi alarmující **-** povinnost se zpovídat a potřeba monitorovat a nebagatelizovat fantazie.

Mimomanželský sex

Předmanželský sex v dlouhodobém (trvajícím alespoň půl roku) věrném vztahu, kde dotyčným nemůžeme s klidným svědomím doporučit sňatek považovat za lehký hřích, který se ve zpovědnici nedramatizuje, protože většinou je víc důležitějších věcí na řešení (např. vztahová kázeň a jiné otázky). Jedná se typicky o studentské lásky na kolejích (rámcově do 25 let, do konce školy).

Pokud je vztah funkční, tak by zpovědník měl doporučovat

a) společné bydlení (na to nahlížet jako na dobrou věc - snižuje pravděpodobnost rozchodu)
b) antikoncepci - chránit děti, aby nepřišly do prostředí, kde se o ně nebudou moci nedospělí rodiče řádně starat, nebo nedostudují školu.
c) Pokud pominuly důvody pro tolerování předmanželského vztahu - varovat je před přechozením, tedy potřebou nenechávat bezdůvdně partnerské vztahy nereprodukční nad dva roky. (Zde však citlivě, aby nerval k sobě lidi, kteří se k sobě moc nehodí. Například udělat

setkání všech a vést mladé k bilanci stávající situace s vypracováním plánu na následující rok či dva.)

Homosexuální vztahy

Je člověk schopen být sám (kritéria)? Pokud ne, připouštíme raději pevný věrný vztah (jako lehký hřích) než promiskuitní bloumání. Na homosexuální vztah pak klademe stejné požadavky jako heterosexuální vztah. Tedy muž bude svému partnerovi věrný,

Vztahová kázeň

Chovám se k vlastnímu partnerovi a dětem lépe než k cizím lidem? (brzdit výčitky a ironii vůči partnerovi)

Manželský či partnerský dluh - je potřeba či bolest partnera mojí bolestí a potřebou?

Opovážené frustrování partnerských potřeb - riskování se vztahy na dálku (nad půl roku), odmítání společného bydlení ve vážném vztahu (manželství nebo konkubinát mladých).

Pomoc v těchto případech

Zpovědní praxe, která je zaměřená na výčet činů a která nebilancuje dosavadní život, tyto jejich antivztahové sklony ještě podporuje, protože posiluje jejich hrůzu ze sexu.

Tím tyto holky frustrují svůj životní plán – rodinu a děti. Pak začínají blbnout s úvahami, zda nejsou povolány k zasvěcenému životu. Podobně jako homosexuálové uvažují o celibátu.

Neschopnost navázat vztah ≠ povolání k zasvěcenému životu!

Základem poradenství je

a) uvědomění si těchto strachů ze vztahu, z přiblížení.

b) Vypracování životního plánu – chci rodinu nebo klášter?

c) Připuštění morálního kompromisu – dobrá tak to nějakou dobu nebude ideální, ale pak se budu snažit to nějak dát do pořádku.

d) Nejdůležitější teď je najití rozumného partnera a vytvoření partnerského vztahu.

e) Připravení se na to, že když se přiblíží normální muž, tak pocítí ohromnou touhu zdrhnout. Té budou muset dlouhodobě čelit.

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.
http://www.klimes.us